

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่อง การกำหนดตำแหน่ง การใช้อำนาจ การดำเนินการ วิธีการปฏิบัติหน้าที่ และคุณสมบัติ
ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒
พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดตำแหน่งพนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้ชัดเจนว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ตำแหน่งใดหรือระดับใดจะมีอำนาจตามที่ได้กำหนดไว้ใน มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งหมด หรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติหน้าที่ และคุณสมบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละตำแหน่งหรือแต่ละระดับ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสม โปร่งใส และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๓๖ (๑) ในการมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการ พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

(๑) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๒) รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๓) ผู้อำนวยการสำนัก และผู้อำนวยการกอง

(๔) พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ

ข้อ ๓ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๓๖ (๒) ในการเข้าไป ในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ภายในเขต ท้องที่รับผิดชอบ

ข้อ ๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๓๖ (๓) ในการตรวจค้นสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือ ในเวลาทำการของสถานที่นั้น ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้

จะมีการยกย้าย ชุกซ่อน ส่ง หรือนำออกนอกราชอาณาจักร หรือทำลายทรัพย์สิน วัตถุ สิ่งของ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

(๑) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๒) รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๓) ผู้อำนวยการสำนัก และผู้อำนวยการกอง

(๔) พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ

(๕) พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหน่วยปฏิบัติการ หัวหน้าชุดปฏิบัติการ หรือหัวหน้าด่าน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

เมื่อตรวจค้นตามมาตรา ๓๖ (๓) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่แล้วเสร็จจะกระทำต่อไป ในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

ข้อ ๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๓๖ (๔) ในการยึดหรืออายัด ทรัพย์สิน วัตถุ สิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

เมื่อยึดหรืออายัดตามมาตรา ๓๖ (๔) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่แล้วเสร็จจะกระทำต่อไป ในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

ข้อ ๖ การตรวจค้น ยึดหรืออายัดตามมาตรา ๓๖ (๓) หรือ (๔) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามข้อ ๔ และข้อ ๕ ปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบก่อนดำเนินการตรวจค้น เว้นแต่เป็นกรณี จำเป็นเร่งด่วน ให้ดำเนินการไปก่อนแล้วรายงานให้ทราบโดยเร็ว

(๒) การตรวจค้นให้กระทำต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่หรือยานพาหนะ หรือบุคคล ในครอบครองของผู้นั้น ถ้าหาบุคคลเช่นนั้นไม่ได้ ก็ให้ค้นต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งพนักงาน เจ้าหน้าที่ได้ขอร้องให้มาเป็นพยาน

(๓) ก่อนลงมือตรวจค้น ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลตาม (๒) และให้แสดงความบริสุทธิ์เสียก่อน

(๔) เมื่อตรวจค้นแล้ว ให้จัดทำบันทึกการตรวจค้น ยึดหรืออายัด และบัญชีสิ่งของที่ตรวจค้น ยึด หรืออายัดได้ แล้วอ่านให้บุคคลตาม (๒) ฟัง และให้ลงลายมือชื่อรับรองไว้ หากบุคคลดังกล่าว ไม่ยอมรับรองก็ให้บันทึกไว้

(๕) ส่งบันทึกและบัญชีตาม (๔) และสิ่งของที่ตรวจค้น ยึดหรืออายัดได้ ไปยังพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย และมอบสำเนาทันทีและบัญชีดังกล่าวให้ไว้แก่บุคคล

ตาม (๒) แล้วจัดทำรายงานการตรวจค้นพร้อมสำเนาบันทึกและบัญชีดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่วันที่ตรวจค้น

ข้อ ๗ ในกรณีที่มีการกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าว พร้อมทั้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่และอำนาจตามข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑

ข้อ ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๓๕ (๑) ในการสั่งให้บุคคลออกจากอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ หรือให้งดเว้นการกระทำใด ๆ ในเขตนั้น

ข้อ ๙ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๓๕ (๒) ในการสั่งเป็นหนังสือให้ผู้กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ทำลาย รื้อถอน หรือกระทำการอื่นใด เพื่อให้อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ กลับคืนสู่สภาพเดิมภายในเวลาที่กำหนด

ข้อ ๑๐ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๓๕ (๓) ในการยึด ทำลาย รื้อถอน แก้วไข หรือทำประการอื่นใดเมื่อผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ (๒) หรือไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิด หรือรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่หาตัวไม่พบ

ข้อ ๑๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๓๕ (๔) ในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เห็นสมควร เพื่อป้องกัน ระวัง หรือบรรเทาความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นโดยเร็ว

(๑) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๒) รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๓) ผู้อำนวยการสำนัก และผู้อำนวยการกอง

(๔) พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการส่วน

(๕) พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ

ข้อ ๑๒ การสั่งเป็นหนังสือตามมาตรา ๓๕ (๒) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณีออกคำสั่ง ทางปกครองเป็นหนังสือให้ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

ทำลาย รื้อถอน หรือกระทำการอื่นใด เพื่อให้อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติกลับคืนสู่สภาพเดิมภายในเวลาที่กำหนด คำสั่งทางปกครองดังกล่าวต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ และให้ระบุการยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้งและระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งคำสั่ง รวมทั้งให้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องคดีต่อศาลปกครองไว้ในคำสั่งด้วย

ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า บุคคลที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการจับในความผิด นั้นแล้ว หรือบุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการสืบสวนแล้วปรากฏว่ามีพยานหลักฐานอันน่าเชื่อว่า บุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดแต่ยังจับไม่ได้ หรือได้สืบสวนแล้วมีพยานหลักฐานปรากฏว่า มีการกระทำความผิด แต่ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด

ข้อ ๑๓ การแจ้งคำสั่งทางปกครองตามข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง ให้ส่งเป็นหนังสือแจ้งต่อผู้กระทำความผิดหรือถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้กระทำความผิดให้ถือว่าได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ไปถึง ในกรณีที่แจ้งเป็นหนังสือโดยวิธีให้บุคคลนำส่ง ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ยอมรับหรือถ้าขณะนำไปส่งไม่พบผู้กระทำความผิด และหากได้ส่งให้กับบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น หรือในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยอมรับ หากได้วางหนังสือนั้นหรือปิดหนังสือนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้น ต่อหน้าเจ้าพนักงานซึ่งไปเป็นพยาน ก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งแล้ว

เจ้าพนักงานซึ่งจะเป็นพยานในการวางหนังสือหรือปิดหนังสือตามวรรคสอง ได้แก่

- (๑) เจ้าพนักงานตำรวจ
- (๒) ข้าราชการส่วนกลาง
- (๓) เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่ ได้แก่
 - (ก) กำนัน
 - (ข) แพทย์ประจำตำบล
 - (ค) สารวัตรกำนัน
 - (ง) ผู้ใหญ่บ้าน
 - (จ) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
 - (ฉ) ข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น
 - (ช) ข้าราชการประจำอำเภอหรือจังหวัด

ในกรณีที่แจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง สำหรับกรณีภายในประเทศ หรือเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ

ในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดเกินห้าสิบคน พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะแจ้งให้ทราบตั้งแต่เริ่มดำเนินการในเรื่องนั้นว่าการแจ้งต่อผู้กระทำความผิดนั้นจะกระทำโดยวิธีปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวและที่ว่าการอำเภอที่ผู้กระทำความผิดนั้นมีภูมิลำเนาก็ได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว

ในกรณีที่ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด หรือรู้ตัวแต่ไม่รู้ภูมิลำเนา หรือรู้ตัวและภูมิลำเนาแต่มีผู้กระทำความผิดเกินหนึ่งร้อยคน ให้แจ้งโดยการประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งแพร่หลายในท้องถิ่นนั้นก็ได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว

ในกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน จะแจ้งโดยใช้วิธีส่งทางโทรสารก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานการได้ส่งจากหน่วยงานผู้จัดบริการโทรคมนาคมที่เป็นสื่อในการส่งโทรสารนั้น และต้องจัดส่งคำสั่งทางปกครองตัวจริงโดยวิธีใดวิธีหนึ่งตามวรรคก่อนให้แก่ผู้กระทำความผิดในทันทีที่อาจกระทำได้ และในกรณีนี้ให้ถือว่าผู้กระทำความผิดได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือตามวัน เวลา ที่ปรากฏในหลักฐานของหน่วยงานผู้จัดบริการโทรคมนาคมดังกล่าว เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากนั้น

ข้อ ๑๔ การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง ให้ผู้กระทำความผิดอุทธรณ์คำสั่งนั้น โดยยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณี ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือ โดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับไว้ก่อนโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการสั่งให้ทุเลาการบังคับอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

ข้อ ๑๕ การพิจารณาอุทธรณ์ตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณี พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นนั้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณี ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

และสิ่งแวดลอมพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน ให้แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่มีการวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว หากผู้อุทธรณ์ไม่พอใจในคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ทำคำสั่งทางปกครองหรือคำวินิจฉัยของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ หรือในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์แล้ว ไม่มีการวินิจฉัยอุทธรณ์ ผู้รับคำสั่งทางปกครองมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้กระทำความผิดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ก่อนเริ่มดำเนินการมาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๓๕ (๓) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณี มีหนังสือแจ้งเตือนให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนดตามควรแก่กรณี และให้ดำเนินการปิดประกาศหนังสือแจ้งเตือนดังกล่าว ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีตำรวจภูธรแห่งท้องที่ และสถานที่เกิดเหตุขึ้นแห่งละ ๑ ชุด แล้วจัดทำบันทึกการปิดประกาศไว้เป็นหลักฐาน

หนังสือแจ้งเตือนตามวรรคหนึ่ง ต้องระบุ

(๑) มาตรการบังคับทางปกครองที่จะใช้ตามมาตรา ๓๕ (๓) ให้ชัดเจน

(๒) ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าว ในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน

การกำหนดค่าใช้จ่ายในหนังสือแจ้งเตือน ไม่เป็นการตดสิทธิที่จะเรียกค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หากจะต้องเสียค่าใช้จ่ายจริงมากกว่าที่กำหนดไว้

ข้อ ๑๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบัญชีทรัพย์สิน แผนที่สังเขป ภาพถ่ายทรัพย์สิน ที่จะยึดทำลาย รื้อถอน แกะไข หรือทำประการอื่นใด ตามมาตรา ๓๕ (๓) และแจ้งความลงบันทึกประจำวันต่อพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ เพื่อเป็นหลักฐาน แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบก่อนดำเนินการตามข้อ ๑๙

ข้อ ๑๙ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๑๗ ถ้าผู้กระทำความผิดยังคงฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณี ดำเนินมาตรการบังคับทางปกครองโดยยึด ทำลาย รื้อถอน แกะไข หรือทำประการอื่นใด ตามมาตรา ๓๕ (๓) โดยดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน โดยผู้กระทำความผิดจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ถ้าผู้กระทำความผิดหรือผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองต่อสู้ขัดขวางการบังคับทางปกครอง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้กำลังเข้าดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการบังคับทางปกครองก็ได้ แต่ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุ

ในการใช้มาตรการทางปกครองตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจแจ้งขอความช่วยเหลือจากข้าราชการตำรวจก็ได้

ข้อ ๒๐ เมื่อดำเนินการตามข้อ ๑๙ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณี มีหนังสือแจ้งให้ผู้กระทำความผิดชำระค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ข้อ ๒๑ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๒๐ ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ชำระค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันโดยถูกต้องครบถ้วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณี มีหนังสือแจ้งเตือนให้ผู้กระทำความผิดชำระค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวัน ภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้ดำเนินการปิดประกาศหนังสือแจ้งเตือนดังกล่าว ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีตำรวจภูธรแห่งท้องที่ และสถานที่เกิดเหตุ นั้น แห่งละ ๑ ชุด แล้วจัดทำบันทึกการปิดประกาศไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๒๒ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๒๑ ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือน ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด

การใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองและแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งผ่านการอบรมด้านการบังคับคดีจากกรมบังคับคดีหรือด้านการบังคับทางปกครองตามหลักสูตรที่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองให้ความเห็นชอบหนึ่งคนหรือหลายคน เป็นเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง เพื่อดำเนินการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน

ในการดำเนินการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน สำหรับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินแต่ละคำสั่ง อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานบังคับทางปกครองหนึ่งคนหรือหลายคนร่วมเป็นเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองก็ได้ ในกรณีที่มอบหมายเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองเพียงหนึ่งคน บุคคลดังกล่าวต้องสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ แต่ในกรณีที่มอบหมายเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองหลายคน ต้องมีเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองอย่างน้อยหนึ่งคนสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางนิติศาสตร์

ในการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ออกบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองโดยให้นำแบบบัตรและหลักเกณฑ์ในการออกบัตร ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่รัฐมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๓ ผู้กระทำความผิดอาชญากรรมการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามข้อ ๒๒ ก็ได้ การอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกับการอุทธรณ์ คำสั่งทางปกครองตามประกาศนี้

กรณีที่มีการอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองและขอทุเลาการบังคับตามมาตรการ ดังกล่าว อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทศพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แล้วแต่กรณี อาจสั่งให้มีการทุเลาการบังคับทางปกครองไว้ก่อนก็ได้ โดยมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติตามก็ได้

ข้อ ๒๔ ผู้อุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคำสั่งที่มีการบังคับทางปกครองนั้น

ข้อ ๒๕ เพื่อประโยชน์ในการบังคับทางปกครอง ให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีอำนาจ

(๑) มีหนังสือสอบถามสถาบันการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก กรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินที่มีทะเบียน เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับ ของมาตรการบังคับทางปกครอง

(๒) มีหนังสือขอให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระวังการจดทะเบียนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของ มาตรการบังคับทางปกครองไว้เป็นการชั่วคราวเท่าที่จำเป็นเนื่องจากมีเหตุขัดข้องที่ทำให้ไม่อาจยึด หรืออายัดทรัพย์สินได้ทันที และเมื่อเหตุขัดข้องสิ้นสุดลงให้แจ้งยกเลิกหนังสือดังกล่าว ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการระงับการจดทะเบียนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนตามกฎหมาย ว่าด้วยการนั้น

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อาจร้องขอให้สำนักงานอัยการสูงสุด หรือหน่วยงานอื่นสืบหาทรัพย์สินแทนได้ ในกรณีที่จำนวนเงินที่ต้องชำระตามมาตรการบังคับทางปกครอง มีมูลค่าตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อาจมอบหมายให้เอกชน สืบหาทรัพย์สินแทนก็ได้

ข้อ ๒๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณี ดำเนินคดีตามกฎหมายในข้อหา ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๕ (๑) มาตรา ๓๕ (๒) หรือข้อหา ไม่อำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๖ แล้วแต่กรณี ต่อไปด้วย

ข้อ ๒๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณี รายงานผลการดำเนินการให้ผู้บังคับบัญชา ตามลำดับชั้นจนถึงอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทราบโดยเร็ว

ข้อ ๒๘ คำสั่ง ประกาศ สัญญา หนังสือ บันทึก รายงาน ทะเบียน บัญชี และเอกสาร ที่เกี่ยวข้องตามประกาศนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ประกาศกำหนด

ข้อ ๒๙ การออกคำสั่งทางปกครองให้บุคคลออกจากอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ หรือให้งดเว้นการกระทำใด ๆ ในเขตพื้นที่นั้น ตามมาตรา ๓๕ (๑) ให้ใช้หลักเกณฑ์ ที่กำหนดในประกาศนี้ด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๓๐ การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ไม่ตัดสิทธิกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่จะดำเนินคดีแพ่งและคดีล้มละลายกับผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด

ข้อ ๓๑ การปฏิบัติหน้าที่หรือการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในเรื่องใดซึ่งประกาศนี้ ไม่ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กฎกระทรวง และประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔

วราวุธ ศิลปอาชา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม